

Samenwerken met het mbo in de opleidingsschool

Kwaliteitsreeks opleidingsscholen
Praktijk In-Zicht

STEUNPUNT OPLEIDINGSSCHOLEN • PO-RAAD • VO-RAAD

Inhoudsopgave

Inleiding	5
1. Waarom samenwerken met het mbo?	6
2. De praktijk	7
3. Succesfactoren	8
4. Drie gouden tips	9
Verder lezen	9

Inleiding

Het werkveld waarvoor tweedegraads studenten worden opgeleid bestaat uit meer dan alleen scholen voor voortgezet onderwijs. Ook het mbo heeft baat bij goed opgeleide docenten. Daarom lopen studenten bij opleidingsschool RPO Rijnmond ook stage in het mbo. Dat is mogelijk omdat ROC Zadkine Spijkenisse in deze opleidingsschool participeert.

RPO Rijnmond bestaat uit drie geografische clusters, waaronder Voorne-Putten-Rozenburg (VPR), de regio waarin de samenwerking met het mbo gestalte krijgt. De deelname van Zadkine Spijkenisse aan de opleidingsschool komt voort én bouwt voort op een lange traditie van samenwerking binnen het onderwijs in deze regio, onder meer op het gebied van opleiden.

Dit katern gaat nader in op de samenwerking met het mbo. De tekst is geschreven op basis van een interview met Liesbeth Bloeme, coördinator RPO Rijnmond, en Cynthia van Brussel, schoolcoördinator RPO Rijnmond en teamleider bij Zadkine Spijkenisse.

Opleidingsschool RPO Rijnmond

- Drie geografische clusters in de regio Rijnmond¹ zijn begin 2016 gezamenlijk gestart als aspirant opleidingsschool RPO Rijnmond (Regionaal Professionaliseren en Opleiden).
- De opleidingsschool bestaat uit 33 scholen (negen schoolbesturen), Hogeschool Rotterdam, ICLON Universiteit Leiden en SEC TU Delft.
- RPO Rijnmond leidt jaarlijks zo'n tweehonderd studenten op.

1. *De drie clusters: Regionaal Overleg Openbaar Onderwijs Zuid Holland-zuid (ROOZZ), Nieuwe Waterweg Noord (NWN) en Voorne-Putten-Rozenburg (VPR).*

1. Waarom samenwerken met het mbo?

De samenwerking met het mbo leidt tot diversiteit in het stageaanbod en geeft studenten de mogelijkheid om zich breed te oriënteren. Dit draagt bij aan de kwaliteit van de opleiding en vergroot de arbeidsmarktperspectieven van de studenten.

Breed opleiden

De opleidingsschool wil studenten een brede opleiding bieden, die hen toerust om in verschillende onderwijssectoren aan de slag te gaan. Daarom maken studenten tijdens de opleiding ook kennis met het mbo. De samenwerking met Zadkine Spijkenisse bevordert de diversiteit van het werkplekleren en vergroot de kwaliteit van de opleiding.

Keuzes maken

Alle studenten van alle studierichtingen moeten zich de vereiste vak- en lerarencompetenties eigen maken. Daarnaast is het belangrijk dat de student zich tijdens de opleiding oriënteert op zijn voorkeuren: heb ik meer affiniteit met jongere of met oudere leerlingen? Wil ik mijn vak in een algemene of in een beroepsgerichte context onderwijzen? En welk onderwijsniveau ligt mij het meest? Om op deze vragen antwoorden te vinden, is het nodig dat studenten tijdens de opleiding praktijkervaring opdoen in verschillende onderwijssectoren: van praktijkonderwijs tot en met mbo.

Schaarste

Het is de verwachting dat het tekort aan leraren zowel in het voortgezet onderwijs als in het beroepsonderwijs zal toenemen. Opleidingsschool RPO Rijnmond wil daarom een bijdrage leveren aan het opleiden van docenten door een gevarieerd pallet aan opleidingsplaatsen in de school aan te bieden en de eigen scholen goed opgeleide leraren te leveren.

Dit laatste is voor deze opleidingsschool een belangrijk aandachtspunt, omdat veel jongeren elders werk zoeken en deze regio verlaten. Naast het algemene lerarentekort, heeft deze regio dus ook te maken met 'leegloop'. Reden te meer om alles op alles te zetten om studenten aan de eigen regio te binden.

"In onze visie stopt de ontwikkeling van de student niet als hij startbekwaam is. Daarom zet onze opleidingsschool ook in op de professionalisering van beginnende leraren, op hun ontwikkeling van startbekwame tot vakbekwame docent. Dat dient de kwaliteit van het onderwijs, maar ook hopen we daarmee afgestudeerde studenten aan onze scholen te binden."

Liesbeth Bloeme, coördinator RPO Rijnmond

2. De praktijk

De studenten worden door de opleidingsschool op de scholen geplaatst. Streven is dat zoveel mogelijk studenten ook in het mbo stage lopen. Ze leren aan de hand van leerwerktaken, die worden aangepast aan het karakter van de betreffende onderwijssector.

Studenten plaatsen

Studenten melden zich voor de stages aan bij RPO Rijnmond. Op basis van een assessment worden zij geplaatst op een school. Drie schoolleiders dragen zorg voor de assessments en de plaatsing van de studenten. Streven is dat elke student gedurende de opleiding in de volgende vier sectoren stage loopt²:

- mbo
- havo/vwo/vmbo-t
- vmbo: gemengde, kaderberoepsgerichte en basisberoepsgerichte leerweg
- praktijkonderwijs

Omdat in het mbo niet alle vakken worden gegeven, kunnen niet alle studenten stage lopen in het mbo. Maar als het mogelijk is – en dat geldt voor de meerderheid van de studenten – gebeurt dat wel.

Niet alleen de sectoren zijn richtinggevend voor de plaatsing van studenten, ook de ontwikkeling en de leerpunten van de student spelen hierbij een belangrijke rol. De schoolleiders, die de voortgang van de studenten regelmatig bespreken, houden hiermee rekening bij de plaatsing: wat heeft de student in zijn vorige stage gedaan? Wat zijn zijn leerpunten? Hoe kunnen we daarbij aansluiten? Door studenten weloverwogen te plaatsen, wordt voor elke student een doorlopende leerlijn nagestreefd.

“Als de schoolleiders bijvoorbeeld inschatten dat een student nog niet toe is aan lesgeven op het mbo, dan plaatsen ze hem eerst op een andere school. Streven is dat de stageplaats optimaal aansluit bij de ontwikkeling van de student, zodat hij zich ontwikkelt in een doorgaande lijn.”

Cynthia van Brussel, schoolcoördinator RPO Rijnmond

Leerwerktaken

Bij het werkplekleren van studenten werkt RPO Rijnmond met leerwerktaken. Deze worden ontwikkeld door werkgroepen met vertegenwoordigers van scholen en van Hogeschool Rotterdam. De basis van de leerwerktaken is voor alle sectoren hetzelfde. Immers, alle leraren – in vo en mbo – moeten dezelfde lerarencompetenties beheersen.

Maar om ervoor te zorgen dat de leerwerktaken goed aansluiten bij het onderwijs op de betreffende stageschool, kleuren de verschillende onderwijssectoren de leerwerktaken zelf in. Kenmerkend voor het mbo is bijvoorbeeld dat het onderwijs sterk is gericht op de beroepspraktijk en dat de leerlingen wat ouder zijn. Voor de ‘mbo-inkleuring’ van de leerwerktaken werkt Zadkine Spijkenisse samen met de andere ROC’s in de regio (Albeda en Da Vinci).

Diversiteit

De samenwerking met het mbo leidt tot diversiteit in het werkplekleren. De studenten zijn enthousiast over deze diversiteit, al vinden zij het aanvankelijk vaak spannend dat zij op het ROC les moeten geven aan (bijna) leeftijdgenoten. Studenten ervaren dat ze tijdens de stage in het mbo meer didactisch en beroepsgericht bezig zijn, terwijl in het voortgezet onderwijs een sterker beroep wordt gedaan op hun

2. Op voorstel van Hogeschool Rotterdam is het plaatsingsbeleid met ingang van het schooljaar 2016-2017 veranderd. Studenten worden niet meer op basis van een assessment, maar op basis van de postcode (woonplaats) op scholen geplaatst. Dit laat onverlet dat studenten bij RPO Rijnmond in alle sectoren stage lopen.

pedagogische competenties. Ook ervaren zij in het mbo meer vrijheid in hun lessen en leren ze hun vak op een beroepsgerichte wijze te onderwijzen. De meeste studenten vinden het leuk en leerzaam dat ze te maken krijgen met deze verschillen tussen het vo en het mbo.

“Ik heb in het eerste jaar stage gelopen op het ROC bij de richting handel. Ik werd daar geplaatst omdat ik de oudste was van de eerstejaars studenten. Ik heb het ontzettend leuk gehad, voornamelijk omdat ik mijn vak heel erg kon richten op de praktijk. Ze hadden er dus echt wat aan. Het verschil met het vo is vooral dat de leerlingen ouder zijn. In het mbo moet je de leerling dus meer verantwoordelijkheid geven. Soms hebben ze die niet, maar dan moet je ze wel laten gaan. Daarbij komt dat ouders ook veel minder invloed hebben op de leerlingen. En verder is het verschil dat je in het vo veel algemene dingen moet doen; op het mbo kun je je vak meer richten op de praktijk. Ik vind het goed dat studenten binnen VPR ook stage lopen in het mbo, want het is gewoon een onderdeel van het werkveld waarvoor we worden opgeleid als tweedegraads docenten. Het was voor mij een van de leukste stages in de afgelopen vier jaar.”

Student Nederlands Hogeschool Rotterdam

3. Succesfactoren

Vertrouwen

De belangrijkste factor die de samenwerking met het mbo succesvol maakt, is het feit dat de scholen binnen deze opleidingsschool veel vertrouwen hebben in elkaar. Dat heeft te maken met het feit dat het onderwijs in deze regio al een lange samenwerkingsgeschiedenis heeft. Men kent elkaar, men vertrouwt elkaar en men gunt het elkaar.

“Alles staat of valt met het vertrouwen. Op het gebied van opleiden is er geen sprake van concurrentie. We willen allemaal dat studenten goed worden opgeleid, dat is een gemeenschappelijk belang.”

Cynthia van Brussel, schoolcoördinator RPO Rijnmond

Rouleren

Sterk punt is dat (vrijwel) alle studenten stage lopen in de verschillende onderwijssectoren. Dat studenten ervaring opdoen in het mbo, draagt niet alleen bij aan de kwaliteit van de opleiding, maar verbetert ook het imago van ‘werken in het mbo’. Vaak hebben studenten daarvan aanvankelijk geen positief beeld. Als zij eenmaal ervaren hoe het is om in het mbo les te geven, stellen veel studenten dat beeld bij. De meeste studenten vinden het leuk om stage te lopen op een roc.

Duidelijke afspraken

Opleidingsschool RPO Rijnmond heeft duidelijke samenwerkingsafspraken gemaakt over organisatorische en financiële zaken. Deze zijn vastgelegd in de zogenoemde ‘Kaderstellende nota’. Hoewel het vo en het mbo werken met een verschillende cao (iets dat gevolgen heeft voor de betaling van stu-

denten), doen er zich geen onoverbrugbare verschillen voor tussen vo en mbo.

Daarnaast hebben de scholen van RPO Rijnmond een 'Begeleidingsplan studenten' opgesteld, waarin begeleidingsafspraken zijn vastgelegd. In dit plan zijn ook schoolspecifieke zaken beschreven.

Verder lezen

Liesbeth Bloeme, info@liesbethbloeme.nl

Cynthia van Brussel, c.f.p.vanbrussel@zadkine.nl

<http://platformrijnmond.nl/>

"De organisatie, de begeleiding, vergoedingen; alles is op elkaar afgestemd. Het is belangrijk dat de formele kant goed is geregeld. Dat dient de kwaliteit van de samenwerking en dus van het opleiden."

Liesbeth Bloeme, coördinator RPO Rijnmond

4. Drie gouden tips

- Zoek elkaar op en ervaar de meerwaarde van diversiteit van het stageaanbod: het vergroot de kwaliteit van de opleiding.
- Ga het gewoon doen en maak duidelijke afspraken. Er zijn geen onoverbrugbare verschillen tussen vo en mbo.
- Zorg ervoor dat je commitment hebt van de schoolbesturen.

"Voor onszelf is de samenwerking vo-mbo heel vanzelfsprekend, dus verbazen we ons erover dat dit nog maar zo weinig gebeurt. Mensen vragen ons vaak waarom we dit doen, maar de vraag is eerder: waarom zou je dit als opleidingsschool niet doen?"

Liesbeth Bloeme, coördinator RPO Rijnmond

Voor al uw vragen en meer informatie

Steunpunt Opleidingsscholen ondersteunt (academische) opleidingsscholen – als samenwerkingsverband van schoolbesturen, scholen en lerarenopleidingen – bij het versterken van onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling. Een steunpunt van, voor en door opleidingsscholen dat bijdraagt aan de professionalisering van leraren, de ontwikkeling van scholen en het versterken van schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs.

Voor vragen en meer informatie over Steunpunt Opleidingsscholen kunt u terecht bij:

PO-Raad

Projectleiders: Gea Spaans

steunpuntopleidingsscholen@poraad.nl • 030 – 31 00 933

VO-raad

Projectleider: Nienke Wirtz

steunpuntopleidingsscholen@vo-raad.nl • 030 – 232 48 00

Steunpunt
Opleidingsscholen

VO^{RAAD}

PO^{RAAD}

Auteur: Tekstbureau Elise Schouten
Vormgeving: Bas van der Horst, BUREAUBAS
Fotografie: Ewouter.com
Druk: Drukproef, Krimpen a/d IJssel

De katernen Praktijk In-Zicht bevatten een illustratie van de praktijk van een opleidingsschool. Dit kan een voorbeeld, een aanpak of uitwerking zijn.

januari 2017